

нава, дето сега стърчатъ камънитѣ на турски гробища. Дето и да се копне сега въ тази мѣстностъ, вадятъ се останки, които все по-ясно ни разкриватъ величието на града.

Въ Рациария имало цѣли улици съ дюкяни, дето се работѣли и продавали най-разнообразни стоки. Първо мѣсто между голѣмитѣ работилници или фабрики заемали работилницитѣ за златни и за други скъпоценни украшения и фабрицитѣ за оржжия и за разни други желѣзни сѣчва. Особено откакъ царь Траянъ покорилъ Дакия, Рациария взела да привлича търговци отъ брѣговетѣ на Адриатическо море въ сегашна Далмация чакъ до Карпатскитѣ планини въ Ромъния и Унгария. Тукъ тѣ донасяли злато, желѣзо и други метали, а изнасяли красивитѣ накити и оржжията на рациарскитѣ работилници.

За да успѣватъ добре занаятитѣ и търговията, занаятчиитѣ си правѣли дружества. Покровители на занаятчийскитѣ дружества били най-виднитѣ управници на града. Днесъ ние можемъ да видимъ много добре изкуството, особено на златаритѣ, защото сж намѣрени цѣли накити, направени отъ тѣхъ.

Въ единъ напълно запазенъ камененъ гробъ на богато момиче сж намѣрени неговитѣ накити, и по тѣхъ можемъ да си представимъ, какъ се е носила госпожицата приживе. Нейната коса била овита кокетно надъ челото. Върху челото се спускала златна верижка, украсена съ разноцвѣтни скъпоценни камъни: виолетовъ аметистъ, жълтиникавъ топазъ, свѣтло-червенъ гранатъ и блѣскаво прозрачно стъкло. Блѣсъкътъ на верижката се забелязвалъ отъ далечъ. На шията се овивала разкошна огърлица, направена отъ гжсто наредени златни прешленчета. Други две тънко изработени огърлици кръстосвали първата и правѣли украсата по-хубава. На огърлицата висѣло златно медалионче съ хубаво изработено украшение на него. Плътено на самата шия била поставена и една разкошна златна гривна. Златни гривни украсявали и ржцетѣ на госпожицата, а златни прѣстени съ скъпоценни камъни блещѣли по нейнитѣ прѣсти.

* *
*

Стотици и хиляди работници работѣли въ многото работилници на Рациария. Всѣки отъ тѣхъ работѣлъ само едно нѣщо. Затова той научавалъ да го прави много изкусно. Макаръ че нѣмало тогава машини, но изкуснитѣ работници изкарвали на ржка финни стоки и ги продавали вредъ изъ Мизия (Сев. България) и Дакия (Ромъния). Войници и селяни прокарвали удобни пѣти-